

Populace kriticky ohrožené perlorodky říční se na Šumavě navýší o tisíce

Jen průzračně čisté řeky mohou být domovem perlorodek

Perlorodka je naším nejdéle žijícím zvířetem a přesto má na kahánku. Namísto čistých řek s lososy a pstruhy jí zbylo k životu jen několik říček v pohraničí v jižních Čechách. Potřebuje ke svému životu totiž nejen přírodní řeky s čistým okolím ale i vodu čistější než je pitná. Poslední takovou řekou u nás je Teplá Vltava v Národním parku Šumava. Dočkají se poslední přestárlé více jak stoleté perlorodky další mladé generace?

Kriticky ohrožené perlorodce říční se na Šumavě po několika desetiletích blýská na lepší časy. V rámci projektu „Posílení a ochrana populace perlorodky říční v NP Šumava (2017 – 2022)“, který je zaměřený zejména na posilování populace perlorodky, sledování kvality prostředí a výběr vhodných míst pro výsadky, se během pěti let navýší populace tohoto vzácného mlže o zhruba 5000 jedinců, kteří budou schopni dožít se reprodukce.

„Perlorodka říční je sladkovodní druh mlže, který se v České republice vyskytuje hlavně v Blanici, Malši, nebo sporadicky v Teplé Vltavě na Šumavě. Její nároky na kvalitu prostředí jsou vysoké, rozmnožování velmi složité a úspěšnost toho, že se perlorodka dožije svých až 140 let, je velice malá – dospělosti se dožijí přinejlepším jen asi dvě procenta z celé generace,“ seznamuje s perlorodkou říční Eva Zelenková, hydrobioložka Správy NP Šumava.

Perlorodka říční se pod drobnohled odborníků na Šumavě dostala už v osmdesátých letech minulého století. Početnost perlorodek na Blanici, nejzachovalejší lokalitě v české republice, se tehdy odhadovala až na 115 tisíc kusů. Dále byly prováděny průzkumy, které odhalily pouze roztroušený výskyt perlorodky v Teplé Vltavě. Následně, v roce 1990, byl do Vltavy přemístěn zbytek vymírající populace z Křemžského potoka. V současnosti je odhadován celkový počet jedinců ve Vltavě na zhruba 1500 kusů a v Blanici se jejich počet snížil na necelých deset tisíc. Na obou řekách se Správa NP Šumava různými opatřeními snaží populaci perlorodky posilovat.

„Perlorodka je velmi zajímavý živočich, jehož život je úzce spojen s pstruhem obecným. Vývoj perlorodky po oplození začíná v zárodečném vaku matky, kde v létě zrají v bezpečí mezi jejími lasturami oplozená vajíčka. Ke konci léta samička začne vyvrhovat ven tisíce vylíhlých larev zvaných glochidia. Vypadají jako miniaturní past na medvěda.“ popisuje vývoj perlorodky říční David Pithart vedoucí projektu a hydrobiolog a pokračuje. **„Tyto larvy se vznášejí několik hodin v říční vodě, a když je náhodou vdechne pstruh okamžitě se mu přicvaknou na žábry. Když se to povede jedné z tisíce, může mluvit o štěstí! Zapouzdřené na žábkách zůstanou do začátku příštího léta a pěkně se tam vykrmí. Když jsou dozrálé, tak se pustí a padají na dno řeky, do kterého se zahrabávají a pak už žijí pode dnem, kde se, ačkoli mají jen půl milimetru, dokáží aktivně pohybovat. A to pomocí svalnaté nohy, připomínající spíše jazyk. V tomto prostředí žijí 10**

až 15 let a pomalu rostou. Tato fáze je pro život perlorodky nejkritičtější a úspěšně ji dokončí tak jedna ze sta. Naštěstí dospělá perlorodka ročně vypouští statisíce mikroskopických glochidií.“

Správa Národního parku Šumava se dlouhodobě snaží ochránit a posílit populaci perlorodky ve Vltavě a to díky několika konkrétním projektům. V roce 1997 proběhla stabilizace protrženého meandru a vyhlášení chráněných rybích oblastí. Rok poté bylo vysazeno 830 odchovaných juvenilních perlorodek o velikosti 1–4 cm. V letech 1999 až 2003 bylo prováděno řízené invadování („nakažení“) pstruhů perlorodčími larvami a jejich vypuštění do řeky a to v počtu až 100 ryb ročně.

„Asi nejviditelnějším opatřením ochrany biotopu perlorodky byla regulace vodáckého využití řeky. V roce 2005 byly stanoveny první limity a od roku 2010 byl zaveden systém splouvání Teplé Vltavy, jenž má jasná pravidla. To ale není zdaleka vše. Dále Správa NP revitalizovala v minulosti narovnané a zahloubené přítoky Vltavy – potoky Hučina, Jedlový a Žlebský, čímž došlo k podpoře přirozeného rozmnožování pstruhů. Mnoho obcí z vlastní iniciativy vybudovalo v povodí Vltavy velmi účinné nové čističky odpadních vod. Vznikla výzkumná stanice v obci Dobrá a jsou realizovány další projekty. Všechny mají za úkol ochránit řeku s unikátně čistou vodou a výjimečným společenstvem rostlinných a živočišných druhů, které navíc kraluje perlorodka,“ informuje mluvčí Správy NP Šumava Jan Dvořák.

V současnosti je Teplá Vltava v úseku od Soumarského Mostu až po Lipno územím, s významným výskytem perlorodky a úsek mezi Soumarským mostem a ústím Volarského potoka je z pohledu vhodnosti říčního prostředí považován dokonce za nejcennější v České republice.

„Jsou zde stovky perlorodek. Vltava je dnes jedinou řekou v České republice, která dokáže poskytnout potravu i těm nejmladším stadiím perlorodek, má výhodu, že většina potravy pochází přímo z řeky, z takzvaných podvodních luk. Proto je Vltava vhodným prostředím pro polopřirozený odchov a posilování populace tohoto živočicha. Je tudíž řekou, která snad i do budoucna má šanci stát se významnou lokalitou pro záchranu druhu u nás i v Evropě,“ vysvětluje Eva Zelenková.

„Aby byl umělý odchov úspěšný, je potřeba mu věnovat hodně pozornosti a trpělivosti. Probíhá to tak, že se shromážděné perlorodky po vypadnutí z žaber hostitele umístí do odchovných klíček a umístí se na vhodné místo do řeky – pak se musí minimálně jednou za 14 dní proplachovat a odstraňovat usazeniny. Jednou za rok se počítají a měří přírůstky, nejdřív po třech – lépe po pěti letech, kdy už je přirozená úmrtnost perlorodek malá, se vypustí do řeky na několik pečlivě vybraných míst s prokysličeným dnem. Nejlépe je jednoduše přidat na stabilní místo k přežívajícím perlorodčím mohykánům,“ doplňuje s úsměvem.

Od loňska jsou vypouštěny perlorodky pocházejících z odchovů z minulých let (2010–2017), cca 1000 jedinců každý rok, a to postupně, na různá, pečlivě vybraná

Tisková zpráva

místa. Pozitivní je výsledek monitoringu loni vypuštěných perlorodek, který ukazuje, že se perlorodkám na vybraných místech líbí a v poměrně hojném množství tam úspěšně přežily zimu i epizody s vysokými průtoky vody. Další tisíce perlorodek budou dále podobným způsobem vypouštěny do Teplé Vltavy minimálně do roku 2026.

Ve Vimperku 24.6.2022

Jan Dvořák
tiskový mluvčí
Správa NP Šumava
1. máje 260
385 01 VIMPERK
mobil: +420 731 530 509
e-mail: jan.dvorak@npsumava.cz
www.npsumava.cz